

מזיכרונותיו של דוד כהנא על הסיכון והכאב שבמסירת ילדתו למנזר מחוץ לגטו לבוב

תהליך פירודן של המשפחות החל עוד בתקופה שקדמה להקמת הגטאות עם שלוחם של גברים רבים למחנות עבודה. אל הגטו גורשו היהודים על משפחותיהם ואלו המשיכו לתפקד במעין המשכיות של קיום התא המשפחתי. אך השילוחים למחנות עבודה שונים המשיכו גם בתקופת הגטו והותירו משפחות רבות ללא מפרנס. משפחות רבות חוו אובדן כתוצאה מתנאי הרעב והמגפות שנפוצו בגטאות רבים. הורים שחששו לגורל ילדיהם והצליחו ליצור קשר עם מכר בחלק ה"ארי" של העיר העדיפו להבריח אותם אל מחוץ לגטו מתוך תחושה כי בכך ייטיבו עם הילד. חוויות הפרידה, כבר בשלב הגטו, שזורות ביומני בני התקופה.

בשבת בבוקר, 15 באוגוסט, הובאה ממקורות מהימנים הידיעה, כי האקציה תיפתח בודאי בשבוע הבא, ביום השלישי או הרביעי... הגיעה השעה להוציא את הילדה מהבית. בראשון בבוקר, 16 באוגוסט, יצאתי... למנזר הסטודיטים לנשים, המרוחק מאוד מהגטו... המשימה הייתה מסוכנת מאוד. נאסר על יהודי להתהלך בעיר, ומותר לו לצאת לעבודה ולשוב ממנה. לעבור ביום ראשון את כל העיר, מעשה נועז הוא... החלטתי להיכנס לשער הקרוב, להסיר את סרט היהודי ולהמשיך ללכת כ"ארי". אלא שלא ראיתי שער פנוי, כי בכל אחד עמד מישהו. כשראיתי סוף סוף שער מתאים, כבר שמעתי מאחורי קול קורא "חכה יהודי!", ויד גסה תפסה בצווארוני והטילה אותי לתוך החצר, שבה עמדו כמה יהודים ליד קיר שרוף והיו מפרקים את הלבנים אחת אחת... כעבור שעה נתמלאה החצר יהודים... התחלתי להסתכל סביבי ולחפש דרך כיצד לעקור רגלי מכאן. מעבר לקיר בפינה, במקום שערמתי בו את הלבנים, היה לוח אחד בגדר מתנדנד. כששקע הגרמני באיזה עניין, סיכנתי את חיי, עקרתי את הלוח ונכנסתי לגן של מישהו. כאן הסרתי את הסרט, והתחלתי לסקור את הסביבה. שביל צר הולך אותי לסמטה... ומשם הלכתי באין מפריע אל המנזר שברחוב אבוץ'.

הנזירה יוספה קיבלה את פני בחמימות ובלבביות... נדברנו שאביא את הילדה למחרת, ב-17 באוגוסט, בבוקר. שבת הביתה בשלווה וסיפרתי לאשתי על הביקור. "שבתי בשלווה" – הרי זה דיבור בלבד. שלוותי נגזלה, הלב התפלץ בכאבו, לא היה בכוחי לראות את בכיה הבלתי פוסק של אשתי, שטרחה בהכנת בגדיה של הילדה. מחר תעזוב אותנו הילדה, מי יודע העוד נתראה? מי יחנך את הילדה? מה הגורל הצפוי לה?...

מקור: דוד כהנא, *יומן גטו לבוב*, יד ושם, ירושלים, 1978, עמ' 78-80.